

કુંજલ જી કુણકાર

‘ જેસીં સુરજ ચંદ, મૈરામણ મોતી પચેં ’
‘ હ્યાત તોંજો હંધ, કર્છ ! પ્રથમીજે પાટતે ! ’

તંત્રી : માઘવ જોષી “અરક”

શ્રી નીતીજ દોહરા

પૈલા નમજે નીમ સેં, જિકો મિણીજો મૂર;
તેંસેં તેંજે તેજ સેં, નિકરી વેંધા સૂર. - ૧

મા-પેકે અંધ માન ડચોં, અંધ આંજા આઘાર;
અિનીંજી આસીસસેંજ, અંધ તરી થીંધા પાર. - ૨

મેહેતાજી કે માન ડે, ભણાતરમેં મન ભેડ;
પ્યારો થીજે પ્રેમસેં, રખોં મિણીઅસેં મેડ. - ૩

વડે વતાઇ વાટતેં, સમજી હલજા સેંજ;
ચેં નારાયણ નીમસેં, નિત અુનીંઅ વટ વેંજ. - ૪

સુખસેં વૈલો રેં સુમીં, વૈલો અુથીચે વીર;
બર બુઢિ નેં ઘન વઘે, સુખમેં રેં સરીર. - ૫

ગુરૂકે અીશ્વર સમ ગણે, ભણાતરમેં મન ભેડ;
વિદ્યાસેં વૃદ્ધી થીએ, વિદ્યા જડો કેર. - ૬

વિગર સવારથ વડેંજી, સેવા કર તૂં સેંજ;
નારાયણ ચેં નીમસેં, વઘૂ અુનીંઅ વટ વેંજ. - ૭

સર્જકજી પુસ્તીકા

-ઠકકર નારાયણજી વિશાનજી જોબનપૂત્રા

શ્રી કર્છી ભાષાજી પૈલી ચોંપડી મ્યાનું

વરેં : ૧૨ : અંક : ૭ : જાન્યુઆરી ૨૦૦૬

માગસર ૨૦૬૨ રૂપિયા ૧૦-૦૦ ડો

કુંજલજી કુણકાર

તંત્રી : માઘવ જોષી 'અશક' વરં : ૧૨ : અંક : ૭ : જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬
મુખપૃષ્ઠ તસ્વીર સોજન્ય : જે. કે. તિવારી
જાન્યુઆરી-૨૦૦૬ જે અંક જા સંપાદક : શ્રી નારાયણ જોશી 'કારાયલ' / શ્રી રામજી જોશી 'રામ'
સંગર

---

૧. કચ્છી વાંચીંધે કીં સિખોં	૦૨
૨. ચંદ્રસેન મોમાયા	૦૬
૩. હરેશ ઘરજી 'કસભી'	૦૮
૪. આંજા કાગર	૦૯
ફોટોગ્રાફસ	૧૦
૫. ન્યારે નેંણા ઠર્યા	૧૧
૯. મૂંજી પોથી	૧૩

ખાસ સૂચના : કોચ પણ ફૂતિ બે કેં પણ સામયિક-અખબારમેં પ્રગટ થિઈ હૂવે ક પ્રગટ કરે લાય હલાયાં 'વાં, ત ઉ ફૂતિ અસાંકે મં હલાઈજા. અપ્રગટ ફૂતિ જ હલાયણીં, ફૂતિજે અભિપ્રાયજી જવાભધારી કર્તાજી આચ.

ખાસ સૂચના : ફૂતિ ગમે તેતરી નિન્દી હૂવે તોંચ પણ પોસ્ટ કાર્ડ, ઈન્લેન્ડ લેટર ક પોચ કેં કાગરજે ટુકર મથે મં લિખજા, પણ ફૂલસકેપ કાગર મથે, વડેં નેં સાફ અખરેં કાગરજે હિકડેં જ પાસે, હાંસિયો છડેનેં લિખી હલાયજી વિનંતી આચ. ફૂતિ બાબત જભાપ ક અસ્વીકૂત ફૂતિ પાછી ખપંધી હૂવે ત, ટિકીસવારો-પૂરે સરનામેવારો કવર ફૂતિ ભેરો હલાયણું જફૂરી આચ.

સૂચના : વરંમેં બારોં અંક-હર મેંણેં પ્રગટ થિયેંતા.

આજીવન લવાજમ : મોભી સંરક્ષક : રૂ. ૫,૦૦૦/-, સંરક્ષક : રૂ. ૨૫૦૦/-.

સાથી : રૂ. ૧,૫૦૦/-, શુભેચ્છક : રૂ. ૧૦૦૦/- વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૧૦૦/-

જાહેરખબર : રૂ. ૫૦૦/- વટાં કરેનેં રૂ. ૨૦૦૦/-નેં તેંણું વધુ (સ્થાન પ્રમાણે)

હરેક પ્રકારજા લવાજમ ક જાહેર ખબરજી રકમ મની ઓર્ડર ક બેન્ક ડ્રાફ્ટસેં માઘવ જોષીજે નાલે હલાયજી વિનંતી આચ.

લવાજમ નેં જાહેર ખબરજા ભાવ 'મા બોલી'જી સેવાજે ચજામેં આહૂતિ ડેજા 'ભાવ' અઈં

: કાગર વૅવાર, મની ઓર્ડર, બેંક ડ્રાફ્ટ હલાયજો સરનામું :

માઘવ જોષી 'અશક' જે નાલે હલાઈજા

તંત્રી/વ્યવસ્થાપક 'કુંજલજી કુણકાર', મઢ-કચ્છ. ૩૭૦ ૬૨૫

તંત્રી, મુદ્રક, પ્રકાશક, માલિક : માઘવ જોષી 'અશક'

મુદ્રણ-પ્રકાશન સ્થાન : શ્રીજી ઓફસેટ-ભુજ

કોમ્પ્યુટર ટાઈપ સેટીંગ : જી. આર. કોમ્પ્યુટર સર્વિસ-ભુજ

કુંજલજી કુણકાર (૧) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

કચ્છી વાંચીધે કીં સિખો?

કચ્છી સિખો : કચ્છી લિખો

કચ્છી બોલો : કચ્છી વાંચ્યો

પાંજે મન-મગજમેં હિકડી જ ગાલ વ્યારેજ આય જે, ગુજરાતી લીપીમેં લિખલ કચ્છી લિખાણ પોય અૂ કાવ હૂવે ક વાર્તા, લેખ હૂવે ક પ્રવાસ વર્ણન તેકે ગુજરાતી જીં લિખલ હૂવે તીં ન વાંચીધે, પાં કચ્છીમેં જીં બોલોં તા, તીં જો તીં જ વાંચેજો આય.

કચ્છી ગદ્ય પઠનજી બેંઠકેમેં કઇ બાઇયે-કઇ ભાઇયે, કઇ જુવાણીયે-કઇ ડોસલેં જિનીં જિન્દગીમેં કડેં પ કચ્છીમેં વાંચ્યોં ન હોં, અુનીં ભરાભર સારી રીતેં અૂ કચ્છી લિખાણ-ગુજરાતી લીપીમેં લિખલ કચ્છી સાહીત્ય વાંચ્યોં અઇંનોં. ત કોય કારણ નાંચં જે અર્સીં અંડો લિખાણ-અંડો કચ્છી સાહીત્ય ભરાભર વાંચે ન સગોં.

જ અઇં અકિ-આંજે મન-મગજકે સમજાય સગંધા જે ‘હી લિખાણ જીં લિખલ આય તીં ન-પ-પાં જીં બોલોં તા તીં જ વાંચેજો આય’ ત પોય અકિ કચ્છીવાંચેમેં કીં પ તકલીફ નઇં જ પં.

હિતે કેતરાક અંડા કચ્છી બોલ ડીચોંતા જેમેં લઘૂ (વીવૃત્ત) હસ્વ ‘ઇ-અિ’ ક લઘૂ હસ્વ ‘ઉ-અુ’ અચે તો. જ હિનીં મ્યાં અઇં પંજ-સત બોલ ભી ભરાભર-સુધ બોલી વ્યા ત પોય અકિ સમજાજી વેંધો ત, કચ્છી કીં વાંચણીં ? આંજ બેડા પાર !

- તંત્રી

ખાસ નોંધ : અર્સીં હસ્વ ઇ-અિ ફક્ત કચ્છી લઘૂ (વીવૃત્ત) હસ્વ ‘ઇ-અિ’ લાય જ વાપરીચોં તા નેં હસ્વ ‘ઉ-અુ’ પ ફક્ત કચ્છી હસ્વ ‘ઉ-અુ’ લાય જ વાપરીચોંતા. ભાર્કીં બ્યેં મિણીં બોલેમેં, અખરેમેં, શબ્દેમેં હસ્વ ‘ઇ-અિ’ જે ઠેકાણે-ભદલે ઈર્ધ ‘ઇ-અિ’ નેં હસ્વ ‘ઉ-અુ’ જે ઠેકાણે-ભદલે ઈર્ધ ‘ઉ-અુ’ વાપરેજો ઠેરાયો આય. તેકે ધ્યાનમેં રખીનેં વાંચેજી નેં ‘કૂંજલ’ લાય સાહીત્ય હલાયજી આં વાંચકેં કે નેં સાહીત્યકારેકે અરઘાસ આય - તંત્રી

લઘૂ-વીવૃત્ત હસ્વ ‘ઇ-અિ’

૧. અિત	૧૧. ખિસ	૨૧. ઇત	૩૧. જિઘ	૪૧. તિખ	૫૧. ઘિલ
૨. અિટ	૧૨. ખિવ	૨૨. ઇન	૩૨. જિન	૪૨. તિત	૫૨. નિક/કી
૩. અિલ	૧૩. ગિગ	૨૩. ઇર	૩૩. જિરમિર	૪૩. તિથ	૫૩. નિજ
૪. કિટ	૧૪. ગિલ	૨૪. ઇલ	૩૪. જિલ	૪૪. તિથો	૫૪. નિત
૫. કિત	૧૫. ચિટ	૨૫. ઇવ	૩૫. ટિક	૪૫. તિર	૫૫. નિન્ઢ
૬. કિથ	૧૬. ચિઠ	૨૬. જિક	૩૬. ટિણી	૪૬. ઠિકર/રી	૫૬. નિન્ઢો
૭. કિલ	૧૭. ચિત	૨૭. જિજો	૩૭. ટિલ	૪૭. ઠિગ	૫૭. નિન્ઢી
૮. ખિખ	૧૮. ચિસ	૨૮. જિજી	૩૮. ઠિગ/ગી	૪૮. ઘિક	૫૮. નિન્ઢ વડાઇ
૯. ખિટ	૧૯. ઇક	૨૯. જિત	૩૯. તિક	૪૯. ઘિમ	૫૯. પિક
૧૦. ખિલ	૨૦. ઇજ	૩૦. જિથ	૪૦. ત્રિખ	૫૦. ઘિર	૬૦. પિચ/ચી

કૂંજલજી કુણકાર (૨) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

૬૧. પિટ	૮૪. ભિટ	૧૦૭. રિજ	૧૩૦. સિક
૬૨. પિત	૮૫. ભિઠ	૧૦૮. રિઢ	૧૩૧. સિકઈ
૬૩. પિન	૮૬. ભિત	૧૦૯. રિથ	૧૩૨. સિકયો
૬૪. પિલ	૮૭. ભિન્ધા	૧૧૦. લિઈ	૧૩૩. સિખ
૬૫. ફિક	૮૮. ભિન-ભાગ	૧૧૧. લિક	૧૩૪. સિખઈ/અી
૬૬. ફિગાય	૮૯. ભિર	૧૧૨. લિકઈ	૧૩૫. સિગ
૬૭. ફિટ	૯૦. ભિલે/લી	૧૧૩. લિકયો	૧૩૬. સિગરામ
૬૮. ફિટી	૯૧. ભિલો	૧૧૪. વિઈ	૧૩૭. સિડ
૬૯. ફિટઈ	૯૨. ભિકાં	૧૧૫. વિક	૧૩૮. સિજુ
૭૦. ફિટો	૯૩. ભિકી/કો	૧૧૬. વિકઈ	૧૩૯. સિક્
૭૧. ફિથ	૯૪. ભિજ	૧૧૭. વિકયો	૧૪૦. સિર
૭૨. ફિથી/થો	૯૫. ભિટ	૧૧૮. વિખ	૧૪૧. સિરઈ
૭૩. ફિર	૯૬. ભિઠ	૧૧૯. વિજ	૧૪૨. સિરે/રો/ચો
૭૪. ફિસ	૯૭. ભિઠી/ઠો	૧૨૦. વિજુ	૧૪૩. સિલ
૭૫. ફિસ્યો	૯૮. ભિન-ભિન	૧૨૧. વિઝ	૧૪૪. સિલઈ
૭૬. ફિસઈ	૯૯. ભિની/નો	૧૨૨. વિઝા	૧૪૫. સિલ્યો
૭૭. ભિક	૧૦૦. ભિર	૧૨૩. વિઝાણો/ણું	૧૪૬. સિસવિસ
૭૮. ભિક-ત્રિક	૧૦૧. ભિલ	૧૨૪. વિટ	૧૪૭. હિક
૭૯. ભિજ	૧૦૨. ભિલઈ	૧૨૫. વિઠી/ઠો	૧૪૮. હિકડાઈ
૮૦. ભિન્ઢ	૧૦૩. ભિલ્યો	૧૨૬. વિડ	૧૪૯. હિકડી
૮૧. ભિલ	૧૦૪. ભિલા	૧૨૭. વિડઈ/અી	૧૫૦. હિકડો
૮૨. ભિજુ	૧૦૫. ભિસ	૧૨૮. વિડયા	
૮૩. ભિઝા	૧૦૬. રિઈ	૧૨૯. વિડયો	

લઘૂ-વીવૃત્ત હ્રસ્વ 'ઉ-અુ'

૧. અુકર	૧૩. અુઝ	૨૫. અુથ	૩૭. અુલઅી
૨. અુકરઅી	૧૪. અુઝઈ	૨૬. અુથા	૩૮. અુલ્યો
૩. અુકર્યો	૧૫. અુઝયો	૨૭. અુથી	૩૯. અુસ
૪. અુકીર	૧૬. અુઠ	૨૮. અુથઅી	૪૦. અુસઅી
૫. અુકોઢ	૧૭. અુઠડી	૨૯. અુથ્યો	૪૧. અુસ્યો
૬. અુગ	૧૮. અુડ	૩૦. અુઝ	૪૨. કુખ
૭. અુગઅી	૧૯. અુડા	૩૧. અુઝઅી	૪૩. કુઝા/ઝા/ઝો
૮. અુગ્યો/ઝ્યો	૨૦. અુડઅી	૩૨. અુભ	૪૪. કુજ
૯. અુગા/ઝા	૨૧. અુડયો	૩૩. અુભઅી	૪૫. કુઠ
૧૦. અુઝ્યે	૨૨. અુત	૩૪. અુભી	૪૬. કુઠઅી/ઠ્યો/ઠો
૧૧. અુઝઅી	૨૩. અુતઅી	૩૫. અુભો	૪૭. કુડ
૧૨. અુઝઅું	૨૪. અુતે	૩૬. અુલ	૪૮. કુડઅી

કૂંજલજી કુણકાર (૩) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

૪૯. કુડયો	૮૫. ખુલ્યા	૧૨૧. છુર/રી/રો	૧૫૮. ટુબી
૫૦. કુત	૮૬. ખુલ્યો	૧૨૩. જુકો	૧૫૯. ટુલ
૫૧. કુતી/તો	૮૭. ખુસપુસ	૧૨૪. જુકોતુકો	૧૬૦. ટુલક/અી
૫૨. કુન	૮૮. ગુગ	૧૨૫. જુગ	૧૬૧. ટુલઈ
૫૩. કુર્ની/નોં/નું	૮૯. ગુજ/જી/જો	૧૨૬. જુગાઅી	૧૬૨. ટુલકયા
૫૪. કુમ	૯૦. ગુત	૧૨૭. જુગયો	૧૬૩. ટુલકયો
૫૫. કુમ્બાંણી/ણો	૯૧. ગુથ	૧૨૮. જુટ	૧૬૪. ટુક
૫૬. કુર	૯૨. ગુત	૧૨૯. જુઠ	૧૬૫. ટુકઠુક
૫૭. કુલ/લી/લો	૯૩. ગુફ	૧૩૦. જુડી/ડો	૧૬૬. ટુઠ
૫૮. કુસ	૯૪. ગુફા	૧૩૧. જુડાઅી	૧૬૭. ટુગઠુગ/ગી
૫૯. કુસ	૯૫. ગુબ	૧૩૨. જુડયા	૧૬૮. ટુઠ
૬૦. કુસઅી	૯૬. ગુમ	૧૩૩. જુડયો	૧૬૯. ટુર
૬૧. કુસ્થો	૯૭. ગુર	૧૩૪. જુત	૧૭૦. ટુરઅી
૬૨. ખુચ/ચી	૯૮. ગુલ	૧૩૫. જુતઅી	૧૭૧. ટુરી
૬૩. ખુન્જ	૯૯. ઘુસ	૧૩૬. જુતી	૧૭૨. ટુર્યા
૬૪. ખુટ	૧૦૦. ઘુસઅી	૧૩૭. જુતા/ત્યા	૧૭૩. ટુર્યો
૬૫. ખુટી	૧૦૧. ઘુસી	૧૩૮. જુતો/ત્યો	૧૭૪. ટુલ
૬૬. ખુટઈ	૧૦૨. ઘુસ્થો	૧૩૯. જુપ	૧૭૫. ટુલઅી
૬૭. ખુટ્યો/ટો	૧૦૩. યુક	૧૪૦. જુપઅી	૧૭૬. ટુલ્યા
૬૮. ખુડ	૧૦૪. યુકઅી	૧૪૧. જુખ્યા	૧૭૭. ટુલ્યો
૬૯. ખુડી	૧૦૫. યુકો	૧૪૨. જુખ્યો	૧૭૮. ટુક
૭૦. ખુડખુડ	૧૦૬. યુકયા	૧૪૩. જુખ્મ	૧૭૯. ટુમ
૭૧. ખુત	૧૦૭. યુકયો	૧૪૪. જુખ્મી	૧૮૦. ટુમઅી
૭૨. ખુતઈ	૧૦૮. યુન્જ	૧૪૫. જુમ્મી/મૂં/મોં	૧૮૧. ટુગ્યા
૭૩. ખુતી	૧૦૯. યુટી	૧૪૬. જુર	૧૮૨. ટુગ્યો
૭૪. ખુતા/ત્યા	૧૧૦. યુટો	૧૪૭. જુરઅી	૧૮૩. ટુમણ
૭૫. ખુત્યો	૧૧૧. યુર	૧૪૮. જુર્યા	૧૮૪. ટુમ્મી/મોં/મૂં
૭૬. ખુપ	૧૧૨. યુરઅી	૧૪૯. જુર્યો	૧૮૫. ટુર
૭૭. ખુપઅી	૧૧૩. યુરકુર	૧૫૦. જુલ	૧૮૬. ટુરઈ
૭૮. ખુપી	૧૧૪. યુર્યો	૧૫૧. જુલઈ	૧૮૭. ટુર્યા
૭૯. ખુપ્યા	૧૧૫. યુલ	૧૫૨. જુલ્યો	૧૮૮. ટુર્યો
૮૦. ખુપ્યો	૧૧૬. યુસ	૧૫૩. ટુકર/રી	૧૮૯. ટુલ
૮૧. ખુર	૧૧૭. યુસઅી	૧૫૪. ટુટ	૧૯૦. પુગ
૮૨. ખુરઈ	૧૧૮. યુસ્થા	૧૫૫. ટુટઅી	૧૯૧. પુગઈ
૮૩. ખુલ	૧૧૯. યુસ્થો	૧૫૬. ટુટ્યા	૧૯૨. પુગી
૮૪. ખુલઅી	૧૨૦. છુગ્ગી/ગો	૧૫૭. ટુટ્યો	૧૯૩. પુગા

કૂંજલજી કુણકાર (જ) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

१८४. पुग्ग्या	२३०. कुसकुस	२५७. लुटा/टो	३०३. रुग्गो
१८५. पुग्ग्यो	२३१. लुक	२५८. लुण्ड	३०४. रुग्गी
१८६. पुग्ग	२३२. लुकुअी	२५९. लुण्डी	३०५. रुग्ग
१८७. पुग्गध	२३३. लुकुया	२६०. लुत	३०६. रुग्गध
१८८. पुग्गी	२३४. लुकुयो	२६१. लुनां	३०७. रुग्गी
१८९. पुग्ग्या	२३५. लुकु	२६२. लुर	३०८. रुग्ग्या
२००. पुग्ग्यो	२३६. लुकु	२६३. लुरध	३०९. रुग्ग्यो
२०१. पुग्ग	२३७. लुकुअी	२६४. लुरी	३१०. रुत
२०२. पुग्गुअी	२३८. लुकुया	२६५. लुर्या	३११. रुनीं/नों/नूं
२०३. पुग्गु	२३९. लुकुयो	२६६. लुर्यो	३१२. रुलअी
२०४. पुग्गुया	२४०. लुट	२६७. लुल	३१३. रुली
२०५. पुग्गुयो	२४१. लुट	२६८. लुलअी	३१४. रुल्या
२०६. पुग्ग	२४२. लुटध	२६९. लुली	३१५. रुल्यो
२०७. पुग्ग	२४३. लुट्ठी	२७०. लुल्या	३१६. रुस
२०८. पुग्गी	२४४. लुट्ठे	२७१. लुल्यो	३१७. रुसध
२०९. पुग्गु	२४५. लुट्ठ्या	२७२. लुल	३१८. रुसी
२१०. पुग्गी	२४६. लुट्ठ्यो	२७३. लुलं	३१९. रुसें
२११. पुग्गी	२४७. लुल	२७४. लुल	३२०. रुस्या
२१२. पुर (पूर)	२४८. लुलल	२७५. लुल्ल	३२१. रुस्यो
२१३. पुल	२४९. लुल	२७६. लुल	३२२. लुल
२१४. पुस	२५०. लुलकार	२७७. लुलअी	३२३. लुल
२१५. पुसअी	२५१. लुल	२७८. लुलो	३२४. लुलअी
२१६. पुसी	२५२. लुलध	२७९. लुल्य	३२५. लुल्य
२१७. पुस्या	२५३. लुल्य	२८०. लुलो	३२६. लुल्यो
२१८. पुस्यो	२५४. लुल्यो	२८१. लुलयो	३२७. लुर
२१९. कुन	२५५. लुग/गध/ग्यो	२८२. लुल	३२८. सुअी
२२०. कुनकुन	२५६. लुकु	२८३. लुललो/लूं	३२९. सुओ(सो)
२२१. कुर	२५७. लुकुअी	२८४. लुल	३३०. सुक
२२२. कुरअी	२५८. लुकु	२८५. लुलअी	३३१. सुकअी
२२३. कुर्या	२५९. लुकुया	२८६. लुल	३३२. सुकी
२२४. कुर्यो	२६०. लुकुयो	२८७. लुलअी	३३३. सुको
२२५. कुल	२६१. लुकु	२८८. लुल्या	३३४. सुक्यो
२२६. कुलअी	२६२. लुकुडा	२८९. लुल्यो	३३५. हिक/डो/डी
२२७. कुल्या	२६३. लुकुडाअी	३००. रुक	३३६. हिकडाध
२२८. कुल्यो	२६४. लुकुडी	३०१. रुल	३३७. हिलल
२२९. कुस	२६५. लुट (लुरट)	३०२. रुलो	३३८. हुल

कुंजलज कुलकार (प) नान्युअरी - २००६

આત્મીયતા

(ચંદ્રસેન મોમાયા એતરે જેજે મનમે કઈક વાર્તાએજા-કહાણીએજા-કિસેજા પ્લોટ રમંધા હૂંવે તા, કઈ ખબરેકે-સમાચારેકે-ભનાએકે (બનાવેકે) આકાર ડેજી વીચારણા સતત હલંધી રોંધી હૂવે અંડો હિકડો નામવર વાર્તાકાર, લેખક નેં પત્રકાર ! હેં ૧૩ તેરઇં તારીક (ડીસેમ્બર)જો અસીં મૂલૂનમે ભેરા થ્યાસીં. ઓગરાણી કઈ, વાર્તાજી ત, અુન ટાણેં કગર નેં કલમ ખણીંને ચાલૂ ક્યોં લિખેજો નેં જુકો વાર્તા લિખ્યોં અૂ વાર્તા અસીં હિતે રજૂ કરીયોંતા. વિશ્વ વિખ્યાત ફેન્ય સાહીત્યકાર જ્યાં પોલ સાર્ત્રજી ‘ઇન્ટીમસી’ વાર્તા તે આધારીત હી વાર્તા ‘આત્મીયતા’ કે ‘ફૂંજલ’ મેં પઘરી કરીધે અસાકે ભેહધ ખુશી અિન કારણ પ થીયેતી જે ચન્દ્રકાન્ત અસાંસેં વાચધો ક્યોં ‘નોં જે, હાણેં ‘ફૂંજલ’ લાય કીંક નેં કીંક સાહીત્ય જરૂર ડીંધો રોંધોસેં)

વાસંતી હોંટલ તે પુજંધે મિડું સઅૂં પઅૂં અુતર્યોં તેજે સંતોસસેં ચિઇં કુરા નજર કેં. હોંટલ નેં હોંટલ બારજી ધુનીયાં પિન્દજી ગતીમેં હલંધી વઈ. કોચ ઓળખીતો મિલંધો નેં ધારલ કાર્યક્રમમેં ગરબડ થીંધી અંડી ચિન્તા કાલ વટાનૂં વઈ, પ હી જરા પિન્દજી ગતીમેં વોંધો ‘વો, હિકડી વાસંતી કુર કરેતી નેં કુર ન તેંજી કેર ફિકર કરે ?

ના ભઈ ના, કોચ ઓળખીતો પાળખીતો મિલ્યો ‘વો ત જરૂર પડ્તારેં ‘વેં નેં વિનૂકે ચેતાઈ ડિનેં ‘વે !

.....વિનૂજી યાદ આવઈ નેં પિન્દ કુલાય ઘરનૂં નિકરઈ આચ, કુર કરે વારી આચ તેંજી સજી ગાલ વાસંતી જે સામેં અચી વિઈ.

ટૂંકી ક લર્મી લાઈપાઈનેં ગાલ ચોં ત, વિનૂ નેં વાસંતી પરમ્પરાગત રીતસેં માઈતરેંજી પસંદગી પ્રમાણેં પેંણ્યા ‘વા નેં સમાજજે હિસાભસેં ‘સુખી’ ‘વા. સુખી ? સુખ કેંકે ચોંવાજે તેંજી સમાજકે ખભર જ નાંચ. બસ થોડી સુખ સગવડ મિલઈ અિતરે બાઈચેકે સંતોસ મની જ ગિનણૂં ખપે ઈં મનીઘલ સમાજ વાસંતી કે કિતરા અભાવ ‘વા તેંજી કુર ખભર ?

હિત કુધરત જો કેણૂં નેં વાસંતીકે નાટકેમેં રસ ‘વો. અિન ક્ષેત્ર જો ફૂંવારો રઈ વ્યલ મનોજ, મોંજલો મનોજ મિલી વ્યો નેં હાણેં ભસ હિકડે ડીંજી વાર આચ, પિન્દ મનોજ ભેરી જ મોંજલે મનોજ ભેરી નાટક જે પ્રવાસતે વિદેસ વેંધી !

.....અરે પ મનોજ કીં નતો ડિસજે ? હિતે જ હોંટલમેં અચે વારો ‘વો. મનોજ કે અચીધિ કલાક-ડેઢ જીવાર થિઈ. વાસંતીકે તેં વિચમેં કઈક વીચાર અચી વ્યા !

વાસંતીજો મન અપાકે જ તુલનામેં અુતરી વ્યો. વિનૂ ત પિન્દજે ઈંધેમેં જ પ્યા ‘વેં. ઘરેં અચેજા કોચ ઘડા જ ન. પ હિકડી ગાલજી પરાપૂર્વસેં વાસંતીકે ખભર જ હુઈ, સમાજમેં મિડું જ ઈં જ જંચઘા ‘વા. મિડું પુરુષ પિન્દજે ઈંધેમેં વ્યસ્ત નેં બાઈએકે કાં ઘરજો કમ કેજો ક બિઈ અંડી જ કોચ પ્રવૃત્તિ શોધે ગિનેજી.

છોકરા થીયેં તરે બ-ચાર વરેં અનીંજો ચીચોડોં હલે પ ત્રે-ચાર વરેં થીયેં ન થીયેં પોચ સંચૂકત કુટમ્મેં કડેં વડા થિઈ વ્યા તેંજી ખભર જ ન પેં.

ફૂંજલજી કુણકાર (૬) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

વિનૂ ભેરા અનુજા ઘોસ્તાર 'વા. અુનીં મિણીકે પાર્ટીં ખપંઘી વિઘ, વિનૂ નેં વાસંતી ઞ જોડી જમે વારી હુઘ તેજે માનમેં. પાર્ટીમેં કુરો ? ત ચેં, એકાંઘી બાટલી નેં પોચ હોંટલજો ખાયજો. પાર્ટીંજી ઘમાલમેં પંજ સત કલાક કીં વીત્યા વાસંતીકે ખબર ન વિઘ. તેમેં પ જાકસ નેં સે પ નોંન-વેંજ જોકસ બાઘચેં સામેં ચાંવાજેં નેં બાઘચૂં પ અુનકે ઘાઘ ડીચેં સે વાસંતી કે જિરા ખટક્યો. પ હાણેં ત પિન્ઢકે હિન જ વર્તૂલમેં રેજો આચ અિતરે....અિતરે કુરો ? વાસંતીજો મન વઘૂ વીચાર ન કરી સગ્યો.

રાત વાસંતી ઘારેં અિતરી રોમેન્ટીક ન વિઘ. વીનૂ અિતરો ત પીઘેલો 'વો જે કોચ વેંવારજો સવાલ જ ન 'વે !

સવારજો અુથ્યા તરે પ વીનૂકે હેંગ ઓવર, પાછલી રાતજે અૂજાકે નેં અડવિતરાઈજી અસર વિઘ.

વાસંતી પિન્ઢજે સંસ્કારેં પ્રમાણેં વેલી અુથઈ નેં તઈચાર પ થિઈ વિઘ. કઘાક પેલી વખત મનોજવારે જી અઘ નશેમેં નેં અઘ જાગ્રતીમેં કીંક વિચીતર લગુંઘે કોચ પુરૂષકે નરંઘી વિઘ. હી કેર આચ ? પિન્ઢ હિન ભેરી કુલાચ આચ ? વાસંતીજો મન તર્ક-વિતર્કમેં અટકેલો રેં, ત-પ મનોજ જાગ્રે કરેનેં પડતારે 'મ્હમ, મૂડમેં ત અચોં ન? અજ સાંજીજો જ પાકે અુપડેજો આચ, નરંજી ત ખરા જિન્ઘગીજા કિતરા રંગ અઈં.'

મનોજ તઈચાર થ્યો ન થ્યો તેસીં ત ડોં-બારોં ફોન આચા. વીનૂકે અચી વ્યા તીં જ. પ વીનૂ જે ફોનમેં ખપ પૂરતી ઘંઘેજી ક સમાજીક ગાલ 'વે. હી ત ખીખાટ નેં કીંક જુઘા રંગ ડિઠા.

કેંકજો ફોન આચો નેં મનોજ વાસંતીકે ફલાઈંગ કીસ કઈંઘે અુપડ્યો. કિડાં ? કેંકે ખબર...!

મનોજ જે વિઝે પોચ ચાંપાસજો એકાંત ખુચણ લગો. હીં ત રોજ વીનૂ પ કમ તેં વેંઘા 'વા, પ સંચૂકત કુટમ્મેં કડેં હેકલી પેજો વારો જ ન આચો 'વો.

ફિરંઘા ફિરંઘા વીચાર સંચૂકત કુટમ્ તે-જ સ્થીર થ્યા. કુર ક્યોં હૂંનોં ? પેલા ત સગેંવાલેંસેં ગાલ ક્યાં હૂંનાં, પુલીસમેં ફરીયાઘ થિઈ હૂંઘી ? પુલીસ ગોતી કહેંઘી ? અરે પુલીસ કડેં તરંઈ કમ તે લગેતી ખરી ? વાસંતી નેઠ હિનીં અપ્રીય વીચારેકે મનમાં બાર ઠેલે કહેં.

ચારખન કલાક પોચ મનોજજો ફોન આચો. ચેં ત, સાંજીજો પાકે વિઝેજો આચ. તઈચાર રોંજ. આઅૂં તરે જ અચીંઘો.

વાસંતી જે ચાંફિર એકાંત ફિરી વચોં. ખાસ કરીનેં ઘીજી યાટ આવઈ. કુર કેં હૂંનેં અુન ? કીં સંભાર્યાં હૂંનાં અુનકે ? વાસંતી બાબત અુનકે કુર ચોંઘા ? તોંજી મા ભજી વિઘ ?

વાસંતીજો મન ચકર ચડ્યો. પિન્ઢ જે માઈતરેંવારા કુર વીચારીંઘા ? સમાજ માઈતરેકે કુરો ચોંઘા ?

.....જીં જીં વખત વીતંઘો વ્યો સવાલ ઘરતી મિન્જાનૂં નિકરંઘા 'વેં અેંડેં ભાલે વારેં જીં વાસંતીકે ખુચંઘા ચાં.

વીચાર આચો જે મનોજકે ફોન કઈંચાં. પ મનોજ જે જીવનમેં પિન્ઢજો કોચ સ્થાન આચ ? થીંઘો ? ક હિકડે ઘરમેં વસંઘલ કોચ નોંલે વારે જીં જીંચણૂં પોંઘો ?

વીનૂં સેં ત સંચૂકત પરીવાર 'વો. મનોજ સેં ? ખીખાટા કઈંઘલ મિત્ર ?

ચાર કલાક પોચ વાસંતી બેંગ અુપાડેનેં હલઈ...કિતે....

સવરે ? અવરે ?

ફૂંજલજી કુણાકાર (૭) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

लथ

अडीयूं वरा सुरी व्वा, जंजरो थ्यो मांय,
गिसरका पोद्ये नें, जं अजोभो लाय कांय,
हांपो बघीनें प्रांय, हाद्ये काया मेडी के.

कितक घेगें घॉ न थीये, कितक शटो लगे शरो,
कितक लुक-ला बर, कितक तराजे लजे न तरो,
लाय लरल जरो, कल जाजे'-ब-यार.

गिनान पोथीयें ज उतरत लपों,
जं उबारा थींघे नें कुनीयूं उइपों,
धं पोद्यल पाएली तपों, आरा लजल ओंभा.

वीयारें में विभ लरल, बार हा वारा हाठ,
सांगाडे उतरल ललें, आजर बापर काठ,
कुटरा जेंसीं माठ, कुछया त मिटी डोकड़ा.

वाय गिनान ज, शय जेडी गार्यो,
रिध व्यो गारो, तरमें न सार्यो,
डोरा पाएलीं हाय्यो, तोंस वारो आयो तें के.

धमानवारें ज वेंवार गडा, कायम पेंता धांय,
लीला लेंडे, भिल-भुशीयूं-शिनें ता जुको लांय,
मंडांधा नीया ज कांय, डिसांधा करम कुधरतके.

यरीतर साव युटो न यितमें,
जंभा लायंथो यिर जं लतमें,
डेभा न जेंज डितमें, उ वेश ओं जोटा.

आंज नजर जो यिन्ध, अंड़ो को यिन्धाणूं,
धिलड़ो लरालर यियो यिच-यिंधाणूं,
पटो कयां बघाणूं ? भॉलत वारे मलमजो.

*****

इंजलज कुलाकार (८) जन्युआरी - २००५

આંજ કાગર...

(૧)

અજીઝ ઘોસ્ત શ્રી રામજીભા...રામ રામ..

મેંગ્લોરનું લાલજી મેવાડાજી જઘી, નીરા નિમરા તીં પરિવાર સોંત રાજીપે મેં હૂંઘા, અસીં હિત રાજીપે મેં એચું આંજો પતો મિલંઘે રાજીપો થયો.

મું પટાં કમકાજજી ગાઈ જે હિસામેં કાગર નાંચ લિખાણું કમકાજૂ ખાસા હલેંતા ચિંઘા જંડો નાંચ પ સર્જન કીં પ થીએ નતો. કુંજલજી કુણકાર જો અંક આંજે નેં 'કારાયલ' જે સંપાદન મેં ઠા વારો થયો આચ.

હિત ઘંઘો આચ પ સાહિત્ય સર્જન લા માહોલ નાંચ. માઘુબાપા મિલ્યા વા. સબઘ સોંનજી ખાણ લા થોડા સબઘ ડિનોં તેંસેં રાજીપો થયો.

હિતે 'કચ્છમિત્ર' પર્ને-અહેં ડીચેં મિલેતો. અજૂ હથ આવલ કચ્છમિત્રમેં કવિ 'તેજ'જો 'પખિચન જયું પિરોલિયું' ગ્રંથજો મુમ્ભઈમેં વિમોચન થયો તેંડા સમાચાર વાંચી રાજીપો થયો. મુંભઈનું 'વાઘોડ' ત્રિમાસિક મણિલાલ ગાલા બાર કઢિયેંતા તેંમેં કચ્છી કવિતાજો મૂર વટાં (ડાડા મેંકણ વટાં) અજૂ તેંજેં કવિએં જી નોંઘ-પુસ્તક પ્રગટ થે જી સાલ સોંત ખાસી માહિતી ડિનોં અચોં તેંમેં 'કાગર કારાયલ જે નાં'જો પણ ઉલ્લેખ આચ

કઘાય મેંણેં ડેઢ પોચ સબઘ સોંનજી ખાણ લા કચ્છ અચણું પેં ત મિલાંતો. વિચમેં મુંભઈમેં નેંણશી ભાનુશાલી 'જની'જો ભેટો થયો હો, ચાર-છ કલાક ભેરા હુવાસીં મજા આવઈ.

વેસાખ મેં કચ્છ આચો હોસેં હેકાંઘોક ડીં જ હો સેં. વિથોણ મેં હરેસ ઘરજી 'કસબી' ભેરા થ્યા 'વા.

ભલેં ભા ઘણેં ડીચેં ઘિલજયું ગાલિયું કેયું કાગર લિખંઘા રોંજી

ભલેં તડેં થીએં રામ રામ.

આંજો ભા

લાલજી મેવાડા 'સ્વપ્ન'

(૨)

માઈતર માઘૂ મારાજ

આંજે અભિનંદન સમારંભેંમેં જુકો ગઘજો વાયન થીચે તો ઈ મૂકે ભારી વણોતો. કચ્છી ભાષાજે પ્રસાર નેં વિકાસમેં હી અજાચો મહત્વજો ઉપક્રમ આચ.

ડૉ. વિસન નેં વ્યેં મિણીકે અભિનંદન-છાભાસી.

પ્રભાશંકર ક્કુકે

જા

નમસ્કાર

કુંજલજી કુણકાર (૯) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

શ્રીમતી તારામતી વિશનજી ગાલા સાહિત્ય કલા પુરસ્કાર - ૨૦૦૫
જ્યોત જાગાઈંઘલ સર્વશ્રી કીર્તીલાઈ ખત્રી (સમારોહ પ્રમુખ), ડૉ. પ્રા. માઘૂરીભેંણ છેડા,
શ્રીમતી તારામતીભેંણ વિશનજી ગાલા, માઘવ જોષી 'અશક',
નારાયણ જોશી 'કારાયલ' ને રમેશભાઈ સોની

ફોટો-વીડીયો આર્ટીસ્ટ શ્રી રમેશભાઈ સોનીકે
સન્માન સૉત પુરસ્કાર અર્પણ કરીંઘલ શ્રી માઘવ જોષી 'અશક'

સમારોહ પ્રમુખ શ્રી કીર્તીલાઈ ખત્રીજો પ્રવચન મંચ તે સર્વ શ્રી ડૉ. વિશન નાગડા,
રમેશભાઈ સોની, રમણીક સોમેશ્વર, ડૉ. પ્રા. માઘૂરીભેંણ છેડા, શ્રીમતી તારામતી ભેંણ
વિનશજી ગાલા, વિશનજી હરસી ગાલા, નારાયણ જોશી 'કારાયલ', વસંત માડ,
જયેશ ભાનુશાલી 'જયુ'

ફૂંજલજી કુણકાર (૧૦) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

ન્યારે નેંણા ઠર્યા !....

(૧)

શ્રીમતી તારામતી વિસનજી ગાલા પૂરસ્કાર સમારોહ

૨૭ નવેમ્બર નેં રવીવારજી રાતજો દામોદર સભાગૃહ, પરેલ-મુમ્બઈમેં પંજ કચ્છીએકે સાહીત્ય નેં કલાજે ક્ષેત્રમેં હી પૂરસ્કાર અર્પણ કરેમેં આયા. ભા નારાયણ જોશી 'કારાયલ' કે કચ્છી સાહીત્યમેં અિનીજે સમગ્ર પ્રદાનકે ધ્યાનમેં રખીનેં પૂરસ્કૃત કરેમેં આયા ત, રમેશભાઈ સોનીકે કલાજે ક્ષેત્રમેં ડિનલ અિનીજે સમગ્ર પ્રદાનકે પુરસ્કૃત કરેમેં આયો.

કચ્છી સિવાયજી ભાષાજે ક્ષેત્રમેં ગુજરાતી ભાષામેં સર્જન કરીંધલ નામી કવી રમણીક સોમેશ્વરકે પૂરસ્કૃત કરેમેં આયા ત, જયેશ ભાનૂશાલીકે અિનીજે કચ્છી કાવ પુસ્તક **અૂજકો** લાય પૂરસ્કૃત કરેમેં આયા.

સંસ્કૃતીજે ક્ષેત્રમેં પોંચલેં ઘણેં વરેંનૂં કચ્છી નાટકેકે પ્રસ્તુત કરેનેં માબોલી કચ્છીજી અપ્રતીમ સેવા કરીંધલ ભા વસંત માડકે પૂરસ્કૃત કરેમેં આયા.

શ્રી રમેશભાઈ સોની કચ્છજે ૨૦૦૧જે ભયાનક ભૂકમ્પજી વીડીયો ફીલમ પ્રસ્તુત કયોં જડેં શ્રી વસંત માડ હિકડેં કચ્છી નાટકજો હિકડો અંક પ્રસ્તુત કયોં.

સમારોહજી અધ્યક્ષતા 'કચ્છમિત્ર'જા તંત્રી નેં કચ્છી સાહીત્ય અકાદમીજા પ્રથમ પ્રમૂખ શ્રી કીર્તીભાઈ ખત્રી કયોં ઇ હિન સમારોહજી ખાસ નોંધપાત્ર બાબત હુઈ ત, દામોદર સભાગૃહ કઈ ક્ષેત્રેં જે કચ્છી મોભી ભાવર નેં ભેંનરેંજી હાજરીસેં રૂપારો લગો તે, ઇ પ હિકડી રૂપારી બાબત હુઈ !

પૂરસ્કારજે સ્વપ્નદષ્ટા આયોજક ઇંપતી તારાભેંણા નેં વિશનજીભાઈકે અિનીજી હિન અનોખી પ્રવૃતી લાય હરેક પ્રેક્ષકેં વધાઈયું ડિનોં !

(૨)

કુર્યાત્ સદા મંગલમ્

અસાંજે-પાંજે જાની ડાં. વિશન નાગડાજે સનેહી વર્તૂલમેં અિનીજે જિગરી ઘોસ્ત તલકશીભાઈ નનૂ ભયાઉ-સાન્તાકૂઝ વારેંજી નીંચાણી ડાં. શીતલજા વીંચાં જ ડીસેમ્બર '૦૫જો નેં અિનીજી ભેંણા જડી બાઈ મધુબાઈ નેં ભા જડેં પ્રેમજીભાઈ ગોસર બાંચ કુમરો-વીલાપાર્લા વારેંજી નીંચાણી જીનલજા ૧૧ ડીસેમ્બર '૦૫ જો વીંચાં હુવા.

મૂં અિની બોંઈ વીંચાંમેં હાજરી ડિઈનેં નીંચાણીએકે આશીર્વાદ ડિનાં નેં જૂંઝીયેં-માંઝીયેંમેં કઈસે મૂંજા પ ઘણાગુરા નેં મૂંજા નેંમા બોલી કચ્છીજા યાહક હુવા અુનીસેં હિલી મિલીનેંસંમંધ તાજા ક્યા!

(૩)

કચ્છી ગદ્ય પઠન

મૂંકે પિચોતેરઅૂં વરેં વિઠો તેજે અનૂંસંધાનમેં મૂં નેં વિશન નેં નીમા નાગડા કચ્છી ગદ્ય પઠન જી બેંઠકેંજી જુકો પરમ્પરા ચાલૂ કિઈ આચ અિન પરમ્પરાજી હિકડી બેંઠક વાપીમેં શ્રી હરેશભાઈ ગાલા (ભિઘડેંવારા), તા. ૨૪ નવેમ્બરજો અુમરગાંવજે ગાલા ફાર્મ તે શ્રી શૈલેષભાઈ ગાલા (રાયણવારા) રખ્યોં હોં નેં ત્રિઈ બેંઠક વાપીજે ચણોદગામમેં શ્રી કીશોરભાઈ ભાનૂશાલી (ભાચુંડે વારા) રખ્યોં હોં.

ફૂંજલજી કુણકાર (૧૧) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

કચ્છી ભાષાના વિદ્વાન નેં કચ્છી, ગુજરાતી, હિન્દી નેં અિન્ગ્રેચી ભાષાના નામી સર્જક-
લેખક, કવી, નાટ્ય લેખક સ્વ. લાલજી નાનજી જોષી ગોરવપૂર્ણ ભાષામેં રચોં અચોં;

લિખી સગાં તો ગુર્જરી, હિન્દી પણ નિર્વાણ !

કચ્છી અુકલે આતમા, વરસે વરસે પ્રાણ !

વરસે વરસે પ્રાણ !

તીં આઅૂં પ અજાઈ નીલાઈ નેં નમ્રતાસેં ચાંતો ત, આઅૂં ભી ગુજરાતી, હિન્દી-સિન્ધી
નેં અિન્ગ્રેચીમેં સાહીત્ય સર્જન કરે સગાંતો. પ ‘.....કચ્છી અુકલે આતમા, વરસે વરસે પ્રાણ!’
હા, આઅૂં સિન્ધીમેં પ સાહીત્યસર્જન કરીચાંતો પ કચ્છી નેં સિન્ધી ભાષા સગીમાજુલાઈયૂં-
બેલેજયૂં ભેંનરૂં ઇં એતરે સિન્ધી મેં સર્જન કરેજો પ મૂકે એતરો જ ગોરવ નેં અભીમાન આચ,
જેતરો કચ્છીજે સર્જનજો આચ !

મૂર ગાલ તે અચાં :

કચ્છમેં નેં બૃહદ્ કચ્છમેં કચ્છી ગદ્ય પઠનજયૂં પિન્જાખન બેંઠકૂં થીંચણ આવઈયૂં અઈં.
ચણોદજી બેંઠકમેં હાજરી ઘટ ભલેં હુઈ પ તેંજી નોંઘ એતરે લાય ખાસ જરૂરી લેખઈ આચ જે,
અજ તાઈં બિઈયૂં જેતરૂં પ બેંઠકૂં થિઈયૂં અઈં તેંમેં, નરીચેમેં ભા હરેશ ઘરજી ‘કસભી’જે વર્તૂલ
આયોજત હિકડી બેંઠક છડેનેં ભાકી જયૂં તમામ કચ્છી વીસા ઓસવાલ જેંન ભાવરેં કચોં હોં,
જડેં ચણોદવારી બેંઠકજો આયોજન ભાનૂશાલી ભાવરેં કચોં હોં.

જીં નેં જંડો નેં જેતરો રસ કચ્છી ભાષાજી નેં સાહીત્યજી અુનતી લાય પાંજો કચ્છી વીસા
ઓસવાલ જેંન સમાજ ગિનેતો આં, અંડો નેં એતરો રસ જ પાંજા કચ્છી લોહાણા નેં ભાનૂશાલી
સમાજ પ ગિનેં ત, ‘ચાંકસ નેં ચાર’ પાંજી મિહડી માબોલી કચ્છીજી અુનતીજી ગતી ચારગણી
નં પ ચોડોંગણી થિઈ વિએ !

મૂકે હિનીં બેંઠકેમેં હાજરી ડિઈનેં ખુશી થિઈ આચ નેં અિનીં બેંઠકેમેં હાજર રોંઘલ નેં પઠન
કરીંઘલ ભાવરેં-ભેંનરેંજે અુમંગ કે ‘ન્યારે નેંણ હચાં’ અઈં !

(૪)

ગૂઈરવારા

નાણસરજે ડખણેં પાસે ગાઅૂ પંઘ તે ગૂઈર ગામ આચ, અસંજા વડા ડાડા સુન્ધરજી કે
ગૂઈરગામજો (લોહાણા માજુન જો) થાન (પૂરોહીતપદ) મિલ્યો એતરે અસાંજો કુટમ્ ગૂઈર રે
લાય વ્યો. પોચ અસાંજા (મૂંજા નેં ‘બેરંગ’જા) ડાડા રવજીબાપા કિરાચી વ્યા નેં ઇ.સ. ૧૯૦૦મેં
મૂંજા અઘા જેઠાનંદ (ખજૂરીયા મારાજ ડૂઘવારા) તેરેં વરેંજી અુમરમેં કિરાચી વ્યા એતરે અસીં
ગૂઈરવારા ચાંવાજોં તા. અિન ગૂઈરગામજા વતની સ્વ. જેઠાનંદ દામજી ઠકકર કિરાચી વટા મૂંજા
ભાઈબંઘ. અિનીંજો હિકડો પુતર પિન્ડજી પત્નિ નેં પુતર ભેરો જાન્યૂ. જી છઈં (૬) તારીકજી
રાતજો માતાજે મડમેં ભેરો થિઈ વ્યો. જુન્યૂં ગાલ્યૂં સમભારઈયૂં ! જેઠાનંદજી સખરાઈકે સારઈ !

પૂનેજે ભવાની પેઠ જે હિકડે ચાંકકે જેઠાનંદ ચાંક નાલો ડેવાણૂં આચ ! પરકાજૂ નેં નીસ્વાર્થ
સમાજસેવક જે પુતર પરીવારકે મિલીનેં ન્યારે નેં નેંણ હચાં !

*****

કૂંજલજી કુણકાર (૧૨) જાન્યુઆરી - ૨૦૦૬

मूंजी पोथी

नोंध : आअूं १९६५में जान्यूआरी नूं अंप्रील ताअीं ९४ डीं मूंजी जनमभोमका किराची-पाकस्तानजी जात्रा ते व्यो होसैं. अुन वखतज्यूं गाल्यूं अज्ज हिन पोथीमें लिखां तो. हिनमें लिखल प्रसंग विगतवार नांय लिख्या. टूकेमें ज नोंध किअी आय. अज्ज चाली वरें पोय अू प्रसंग-भनाव जी-गालीयें जी कोय जिजी जाधगीरी मनमें नांय रिअी. कोशीष कंधे प चितते नथी चड़े. जेंजा नाला लिख्या अअीं अू माडू भी केर हुवा तेंजी भी जाध नथी अचे.

हिन पोथीमें, केतरेंक माडूअें पिन्ढजे सगें-संमंधीअें-भावर-भेनेरें बाबत मूके राव डिनो तेंजी नोंध आय. प अज्ज तेंजी कोय स्पष्ट नोंध मूंजे मनमें अुभरे नथी !

पांजे देशमें हिन्धूस्तान-पाकस्तानमें अपवाद छडींधे, हिन्धू-मुसलमानेमें अज्ज भी भाअीचारो कायम आय. सुखमें क डुखमें, शादीमें क गमीमें हिकडें-बेंके साथ अज्ज भी डीयें ता.

नें, कच्छमें मूंजे लखपत तालूके में क अभडासे तालूके जें जिनीं गामेंमें मूंजे अचण-विजण आय अगर हो, अुनीं गामेंजा मुसलमान भावर नें भेनरूं अज्ज भी पिन्ढजे सुख-डुखजी गाल मूं वट करीयें ता. घरमें, कुटम् में, सगें-संमंधीअेंमें कीं खटराग हुवे त तेंजी गाल प करीयें ता. मूंजी सला प मडे ता नें धुवा करे जो प चें ता.

अेतरें, हिन पोथीमें क अज्जनूं पोय कडें प बिअी कें पोथीमें अँडी कोय प गाल अचे त तेंके मुसलमानेसैं मूंजा जुको ओडा-विश्वासजा संमंध अअीं तेंके समजेजी कोशीष करीजा.

आअूं चुस्त हिन्धू अअीयां. प कें प प्रकारजे कॉमी भेदभावमें मजीयां नथो. मुसलमान-भारतजा तमाम मुसलमान हिन्धूअेंजा धुस्मण अअीं या देशद्रोही-गद्दार अअीं अी भिल्कुल नथो मजीयां.

मुसलमान प अिन्सान अअीं ! हिन्धूअें जँडा ज नेक अिन्सान ! ने हिन्धूअेंमें जुको सखराअी क निखराअी हूवें त्यू अँडीयूं मुसलमानेमें प हूवें, अीं समजीनें 'मूंजी पोथी' वांचीजा. वीचारीजा. अँडी अरधास आय !

माता जो मडु : सोम-मंगल : २२-११-०५ : रातजा बारों मथे पिन्जी

शाह करीम : शुक्रवार : १२-३-६५

१

प्रीतम कवी

'मौवर वागे'

काल प्रीतमभाअीजो ही काव्य रँडीओ तें सो. सवारो डाढी भनाअीते तडें स्वीच फेरे राज्जकोटते. नें अुतां रीले थ्यो ते. एकदम मजो आयो ! स्वरकार काव्यके आनन्ददायक रागमें-तालमें बधें 'नें. प्रीतमभाअी हाणें मिलंधा तडें चे लाय थींधो !

२

सिन्ध-हिन्ध

त्र्यो डीं सांजीजो अलीमामद जँसराणी भेरो वा (नहेर)ते कपडा धूंअण व्योसैं. नायोसैं. काल भी सवारो नायोसैं नें पोय गीतापाठ क्यो.

ईश्लगु कुलाकार (१३) जान्यूआरी - २००५

वा सिन्धूमां अचे तो.

सिन्धू !

सिन्धु नें हिन्धु शब्दजी जननी ! भारतीय संस्कृतिजो जेंजी कंधीते विकास थ्यो ! अज़ पाकिस्तानमें आय ! अज़ अिनजी कंधी ते केर वेद या गीतापाठ करींधो हूंधो ?

३

राव

काल रात अलीमामद फजलाणी मिल्यो. अिन भी मामद रहीम सेआओ (नाणसरनूं अुगोणूं कनोज गाम आय. तेंजा जत 'सेआओ जत' चॉवाजेंता. पासेमें 'सेकोट'करने जुनूं सॅर हो. जेंजो राज़ा रा'कनोज चावड़ो आरब आक्रमणकारें सामें लड़ाओमें वीरगती-शहीदीके वर्यो हो !)

अलीमामद चें जे : 'ज़ामोतर (लाखेज़ामोतर)के चअॅजें. 'मूके चें : 'तॉके अुठ-घोडो खपे त डीयां' मूं च्यो : कुरो करीयां ? खणीं विजाजे ओं नांय. त चें : 'हींजर ही हिक ठकर हितां घोड़ो अुकारे व्यो आय' गोट हलेजो चें. मूं ना किओ. वीजा नांयं. त चें : 'का परवाह नाहे' ना रे भाओ ! कायदे विरुध कीं नओ करीयां.

तें अग्नीयां वंगाओ अब्दूला मिल्यो हो.

रात (अेतरे विओ रात) दरगाह ते व्योसैं 'समा' न्यारे लाय. अगली रात भी व्यो होसैं. अज़ ओश्वरजो हुकम त बीन पहरें (बिपॉर)जो रवानूं थीणूं आय.

क. ०७-३५ : शाह करीम : शुक्र : १२-०३-६५

(शाह करीम सिन्धुजे महान सूफी शायर शाह अब्दूल लतीफ भिटाओजे डाडे जा डाडा हुआ. शायर प हुवा नें संत प हुआ. आअूं अुनींजी दरगाह ते सत डीं होसैं.)

४

शाह करीम

अज़ शाह करीमजी दरगाह शरीफ ते खतमें जी मजलीसजी तस्वीर खेंचओ. तें अग्नीयां सांओ हओदरशाह वटां मोकलायो. सांओ अुथी भांकर पाय (बथ भरे) मोकलांयो. साथीअें च्यो जे : 'सांओ तौसां गड्यो तींय डिप्टी सां भी नथो गडजे. सुखर! सांओके कच्छ अचेजो च्यो'

(सिन्धुमें डॅप्युटी कलेक्टरके नें डॅप्युटी सुप्री. पुलीस के डिप्टी चेंता नें अज़ भी अिनीं अमलधारेजो अुत वडो दबदबो आय !

प अुते-पाकस्तानमें पीरेंजो वडो मओमा आय ! पीर हओदर शाह जा वडा पुतर छाभनू छा-शाह डिनो शाह अुर्फ अेजाज़ केतराक वरें रओनें कच्छ आया 'वा. तडें आअूं प्रवासमें भेरो यो होसैं. अुन वखतमें श्री कूलदीप शर्मा साहेब डी.एस.पी. हुवा.

स्व. जुल्फीकारअली भूटो जडें पाकिस्तान जा प्रधानमंत्री हुवा तडें नें तेंनूं मोंध भी शाह करीमजी सिलाम ते व्याते. मोहम्मद अेजाज़जे निन्डे भाके अुनीं वडे हॉधे ते रख्यो हों.)

हओदराबादजो वॅपारी शेट वरंदमल अिते आयो हो. तेके नारायण सरोवर ज्यूं ३ तस्वीरूं डिनींयूं. गुलाम हओदरशाह अॅडवॉकॅट, सांओजो नींयाणूं (जमाओ) भी मिल्यो. नें करीमनूंशाह भी मिल्यो.

ईंखलओ कुलकार (१४) नान्युआरी - २००६

करीमनेंशाह चें जे : 'ज़ामोट लाखेके (कनोज), मामदरहीमके, हाजी अलीके (बाँय लकी), सामतजीके (पिपर)नें मानसंगजीके (घडूली) सलाम डीज.' भलें, अखीयेंसें !

भारतमां मेंयूं चोराय गुरायणजो शायद अनिते आरोप आय ! मेंयूं हुअीयूं अनिज्यूं पिन्ढज्यूं.

अजाज़ साहब रस्तेमें मिल्या. भा सालार (अजाज़जो भा) भ हों. मोकलायो. तें अग्गीयां अनींजी बँठक ते खलीफो अलीमामद वंगाअी मिल्यो व्यो. (हिते असां वटे लकीमें वंगाअी जतेंजो निन्ढो गाम आय. हिन गामजा जुको गिरासीया हुवा अू जतेंजी जातमें कच्छजा मिणीयां वडा गिरासीया हुवा नें अनींजी हिते डॉ हजार एकर जमीन हुअी. सिन्धमें वंगाअी जतेंजी खासी वसंधी आय!)

फूअी हलीमा अलीमामदके खास मिलेजो च्यों हों से अचानक मिल्यो ! अिते कराचीवारा वंगरा 'वा. हिकडो तां अली त्रींखन वरें ते नाणसर आयो हो. हँड कोन्स. पांचूभाजे वखतमें. व्यो ज़ामोतर जो भा हो. ज़ामोतर जे भा चें जे : 'मुसलमानेके तकलीफ आय!' मूं च्यो : 'से की?' त चें : 'आया आअींन सा चवन था त मेघवारें के धीयूं परणायो. ६०० मुसलमानेके जेलमें विधों. अफसर तंग कनथा' अीत्यादी. अीत्यादी.

मूं च्यो : 'साव खोटी ग़ाल आय. चोंधलके मूं वटे कोटे अचो. या शाह करीमजी दरगाहमें चाड़े पुछो त कुरे लाय लडे आया? भुख मरंधे लडे आया अई से भी फकीराणी जत निपट अेशापसंद-आळसू कोम आय. मेनतजो कम न थीये अतरे आया अई. अगर अँडी कोय तकलीफ हूवे त, फकीराणीअेंजो राज़ अुत कीं विठो आय.'

खलीफे अलीमामद भी चें : 'अेतरी ज ग़ाल आय. कच्छमें तकलीफ नांयं'

(राज़ अेतरे जाती-समाज. लखपत नें अभड़ासेजी कंधी ते फकीराणी जतेंजा घणें गाम अर्ी.)

कच्छमें २-३ पाक. माछीमार होड़ा पकडाणां अर्ी तेंजी हिन वंगरें पुछा क्यो नें होडेंजे खलासीएंजी भरामण क्यो. मूं च्यो : 'वेंधोसें तडें पुछा करींधोसें.' अनींजो हिकडो आयेवान हाजी सफीर (?) मिल्यो तें च्यो जे : 'ज़ामोट असांजो जहाजमें व्यो हो नें माणूं जामीनते छूट थ्या आहींन आयं वकील सुजाणवारो आहे' व.व.

बावो जमनशाह आया. मूके भरोंसो न हो त, हिते अचींधा. कारण त, मींयूं अलानूं रु. ब हजार मडे तो.

(स्व. जमनशाह मिसरीशाह सअीयद नाणसर नूं अुगोणें कअीयारीजा वतनी हुवा. शाह करीम जे पीरें (गादीपती)जा हिकडा खलीफा जत मींयां अलाना हुवा अू ६२-६३में कच्छ आया हुवा तडें अुनीके अुनीजे मुरीधें-शाह करीमजा मुरीध से खलीफेजा प मुरीध-अुनीके गोंयूं डिनो हों. अू गोंयूं मींयें अलाने जमनशाहके विकांध्यूं डिनो हों तेंजा पअीसा रअी व्या हुवा.)

मींयें मूके च्यों जे : 'बावो चवे थो त पअीसा नाअीं. गोंयूं बारां (१२) भीटीयूं आहींन. मां भला हाणें गोंअीयनखे छा करीयां? मां त ज़ामोट लाखेजे चवण ते डिनीयूं. सा तूं ज़ामोट खे चयजेंस.' मूं च्यों : 'तूं भी खत लिखजेंस' बावे वाटमें मूके चें जे : '१०० रुपीया नें हिकड़ी वींठी नें १० रुपीया डिनां' जडें मींयें तां मूंसें अी ग़ाल न कें. बावे चें जे : 'सामतजी (पिपर) ममूं कॅर (निन्डी छॅर)नें सिधीक हजाम (खेंगारपुर-छॅरनें लखपत विचजो गाम. हिकडोज घर हो.)

ईंखलजु कुलकार (१५) नान्युआरी - २००५

पकड़ाजी व्या अई (सलामती धारेमें) बावो भूलड़ीनूं सूजावल तां ठठे व्यो. काका बांभणीयूं भेरो हो. ब्या मंगरीया भी (ब माडू) 'वा. हिकड़ी डोसी पानंघांनूं आवओ आय से बसमें हुआ।

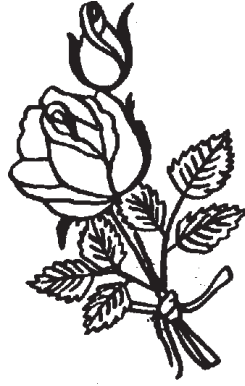
शाह करीमजी दरगाहते शनीवार ०६-०३-६५ नूं १२-०३-६५ शुक्रवार ताहीं होसैं. अज़ बिपॉरो निकर्योसैं. मूंके अिते आनन्द आयो ! जे औश्वरजो हुकम हूंघो नें शाहजी मरजी हूंघी त बे वरें सेआओअें (सेआओ जतें-कनोजवारें) के कोटेने अचींघो सैं.

सूजावलमें शेट सुन्धेमलजी पुछा कओ। त भा अनजो बोडो माडू चें, 'घरें नथो हलां शेट विडें!' पोय अश्वीनभाओजे ससरे (सॉरे) आसनदासजी पुछा किओ त बारगाम व्यो हो. प, पुतर मेंघराज हो से धुकानते व्योसैं. रातजो घरें आयोसैं. मानीं खाओनें ही नोंध लिखांतो (लिखओ).

मानीं खेंधे नें पोय धर्म नें राजकारणी चर्चा किओ. मेंघराज के च्यो जे : 'अिस्लाम महान धर्म आय. वेंरवृत्ति रहीत आय. पाक-भारतजी प्रजा हिकड़े नसलजी आय अतरे पॉलीटीकल पार्टीशन भलें रें, प आखर हिकड़ा थींघा ! भा-भा थिओ रोंघा!' सवारे कराची पुज़णूं आय.

क. : २२-०० (रातजा डॉ) : १२-०३-६५ : शुक्रवार : सूजावल

★ ★ ★ ★ ★

कमलाकान्त छोटालाल अेकस्पॉर्टर्स प्रा. लिमिटेड

श्री राम एन्डस्ट्रीयल अेस्टेट, कामाणी नजक, काले मार्ग, जेल नगर, कुर्ला (प.)
मुंबई ४०० ०७०, फ़ोन : २५१४ ०२ ३७, २५१४ ७८ ८०
इकस : (०२२) २५११ २२ ८५, २५११ ३३ ४२

ईंजलज कुणकार (१५) जन्युआरी - २००५

ઇશ્વર સ્તુતી

ઇશ્વરકે ભજ પ્રેમ સેં, અચ જગજો આધાર;
ગુણ તેંજ સંભારીયોં, સુખી કંઘલ સંસાર - ૧
કર રક્ષમ પ્રભૂ હેત સેં, ઘિલ-જ અસાંજો સાફ;
ભુલ અસીં કરીયોં કડેં, સે હરી કર તં માફ - ૨
શ્રી કચ્છી લીપી લિખણસેં, કચ્છીએંજો કલ્યાણ;
પોથી તેં કારણ લિખાં, લીપીકે ડીજ માન - ૩

કવીત-મનહર છંદ

શંકર જે સંખમ્યાંનું ઝૂં અવાજ નિકર્યોં;
સાન સમજયા સચી તેંજો તાં અર્થ સર્યોં. - ૧
પોએ શંભૂ તાન મેં, કડતાલ વજ્રાઇ ભારી;
તેંમેં એકાવન અખરેંજી, સાન થિઇ સારી. - ૨
માતાજી જી મેંરસેં, જોબન જરા ખ્યાલ કિયોં;
એકાવન અખરેં જો ઇ પદ પૂરો થિયોં. - ૩

- ઠક્કર નારાયણજી તુલસીદાસ જોબનપૂત્રા